

Rolfus Dr. Hermann und F. J. Brändle: Glaubens- und Sittenlehre der katholischen Kirche in ausführlichem Unterricht dargestellt, mit Schrift- und Väterstellen, sowie mit Gleichnissen und Beispielen belegt und erläutert. Ein Hand- und Hausbuch für Katecheten und christliche Familien. Mit einem Vorwort von Bischof Dr. Carl Joh. Greith. Mit Farbendruck-Titel, 12 Einschaltbildern, worunter 4 Chromolithographien und 480 Textillustrationen. Deveto izdanje 1913. U 4. inl. Str. 1060, Verlagsanstalt Benziger et Co. A. G. in Einsiedeln (Schweiz). Cijena: 15 fr. u finom crvenorezu, a 20 fr. u zlatorezu.

Prvo izdanje ove katehitične knjige, što ju prirediše dva učena svećenika, bijaše g. 1874. Visoki crkveni dostojanstvenici nijesu smagali riječi, kojim bi dovoljno mogli pohvaliti izdanje ovako potrebne knjige. Svima je jasno, zašto je sv. O. Papa nedavno naredio svećenicima-župnicima popodnevnu katehezu. Tegoba i bijeda kršćanskog svijeta u poznavanju vjerskih istina nagnala je sv. Oca na tu odluku. Još prije Papine naredbe našlo se je požrtvovanih osoba, koji se staviše da toj razložitoj potrebi, — negda silom vremena, a sada silom slova, — udovolje sa kakovom publikacijom. Pisci kao Krönes, Mehler, Schmid, Ott, Herbst i drugi potvrđuju našu tvrdnju. Ali Rolfus i Brändle sa svojom praktičnošću natkriše svoje predšastnike i namriješe nam ovjekovječeno djelo, što će biti najzgodnijim vodičem našim svećenicima pri njihovu duhovnu pastirovanju. Razlog toga nalazimo u razdiobi predmeta, što ga oni iznose i pretresuju.

Djelo sadržaje tri dijela osim posebnog Uvoda, u kojem je govor o cilju i svršetku čovječjeg žića. Prvi dio ima za naslov Vom Glauben ili o Vjeri (19—424), te se dijeli u više posebnih ostsječaka i točaka. U

prvom ostsječku dolazi na srijedu sve ono što se odnosi na pojam, predmet, izvore, potrebu i svojstva vjere; u drugom je pak podrobno razglabanje cijelog apoštolskog vjerovanje počam od „vjerujem u Boga“ do „vjerujem... i u život vječni. Amen.“ Drugi je dio Von den Geboten ili O zapovijedima (424—728). Ovdje se razjašnjaju i na dugo i široko dvije glavne zapovijedi, t. j. ljubav Boga i blišnjega kao sebe istoga, deset zapovijedi Božjih, pet zapovijedi crkvnih, smrtni grijesi, krjeposti, krsćanska savršenost ili evandeoski savjeti i osam blaženstva. U trećem se dijelu raspravlja O sredstvima milosti ili Von den Gnadenmitteln (729—1022). Najprije se amo kazuje: što je milost Božja, kakove milosti dobivamo pri sv. Sakramentima a kakove pri Sakramentalijima, što je i kolikovrsna je molitva. Zatim s andeoskim pozdravom knjiga završuje.

K ovako letimičnom i površnom pregledu tako opsežna djela moramo istaknuti, da je čitavo djelo nakičeno primjerima i slikama iz stvarnog života. Naravno da knjiga, kojoj svrha prikazanje „Nauke vjerovanja i čudoreda u kat. Crkvi“, ne sadržaje drugo nego živi opis vječnih istina, što ih je sam Bog tečajem vremena i najposlije po svojem sinu Isukrstu narodima predao na njihovu vječno spasenje. Pa to i jest uprav česa mi najviše danas i trebujemo, kako reče sv. O. Pijo X. Svaki naš od najnižeg do najvišeg trepuje pouke u uređenju duševnog življenja. Sa pravim poznavanjem naših vjerskih istina prepodrićemo sebe i drugoga. Posred današnjih mnogovrsnih životnih potreba mnogima nije lako naći način, s kojim bismo mogli najuspješnije poučiti i sebe i drugoga u tom velevažnom poslu. Zato imajući u vidu svu tu socijalnu potrebu religiozne kateheze i kod našeg hrv. pučanstva, ne možemo, a da pri koncu najiskrenije ne stavimo na srce veleč. duhovništvu, a gosp. župnicima osobito, ove riječi blagopokojnog stožernika Tarnoczy-a iz Solnograda, koje je izrekao nad ovom katehitičnom knjigom: „Ovo je knjiga, koja nas temeljito i pučki poučaje o cjelokupnoj nauci kat. vjerovanja i ponašanja,

koja nam sa mnogobrojno isprepletenim primjerima iz života Svetaca zorno i slikovito prikazuje kršćanstvo, koja je najshodnija da zapravo utvrdi kršć. vjeru i podigne katol. življenje. Stoga nije ju dosta samo potvrditi s crkvene strane, dali ju i najtoplije preporučiti svemu kršćanskom pučanstvu i veleč. kleru.“ Tim je svaka daljnja preporuka od naše strane suvišna.

Anton L. Gančević, O. F. M.

Gillet: L' education du coeur. Paris 1911.

Ako je ikad bilo potrebno posvetiti ovoj temi većiku pažnju, to je svakako u današnje doba. Doduše broj inteligenata s većom ili manjom kulturom raste, no ne opažamo, da s time paralelno raste i broj značajnika. Nema sumnje, da je povod toj bijedi kraj drugih uzroka, što je moralna odgoja većinom jednostrana. Dok umaraju pamet djeteta već u normalci svakojakim za njegovu mlaganu dobu preteškim stvarima, to se premalo obziru da oplemene čud i srce, da se mladež normalno i harmonički razvije. Slično je i u drugim višim učilištima.

Zato dolazi generacija, koja ima malo reverencije prema tradiciji, prema starijima, prema domovini, religiji i drugim svetinjama. Ti gorki plodovi jednosrane odgoje ne opažaju se samo u omladini, koja je zaplovila materijalističkim vodama već prilično i u one, koja se ponosi katoličkim načelima. Zato g. jekoji misli, da je dovoljno biti članom koj g katoličkog društva, a tada smije dominirati svemu ne pazeći na fundament jakoga kršćanskoga života: poniznost i čednost. Zato je Gilletova knjiga od velike vrijednosti. Pisac je izvrstan pedagog, koji je duboko zavirio u život katoličke omladine francuskoga naroda. Upravo jer omladinu ljubi, zato joj ne laska, već otkrivajući bolest našega doba, a ta je bolest srca, otvoreno upozoruje katoličku omladinu, kako je i nju ta bolest oslabila. Iskrene riješe zablude i pogreške slušatelja na francuskim katoličkim univerzama; zajedno preporučuje lijek, kako će moći obnoviti pravi i kreпки kršćanski život.

Knjiga dijeli se u tri dijela. U prvom dijelu riješe bolesti srca, a te su: lju-

bav poganska: svjetski egoizam, egoizam familijarni i socijalni. U drugom prikazuje uzroke bijede, a to su poglavito: fiziološki instinkti, strah pred naporom, strah pred intelektualnim naporom; svijet. — U trećem dijelu pruža lijek; a to je poglavito: napor fiziološki, napor estetski, napor intelektualni. Pisac promatra srce kao simbol sve naše ljubavi, bili to normalni ili abnormalni porivi. Kao najdivniji primjer prave i čiste ljubavi pokazuje nam Gospodina Isusa Krista. Gospodin ljubi svoju svetu majku, ljubi familiju (Kana Gal.), ljubi prijatelje, pače megju ženama ima prijateljice sestre Lazarove: Mariju i Martu. Ljubio je osobito slabe, malene, bolesne. U djelotvornoj ljubavi Gospodinovoj prema svim bijednicima opažamo uzor prave solidarnosti. — solidarnosti u trpljenju. Dosta je da otvorimo evangelje i vidjet ćemo, kako je Gospodin nezizmjernim milosrgjem obuhvatio cio svijet. Istodobno kad liječi fizičke boli, iscijeljuje još veče rane duševne (n. pr. uzet.).

Prema tomu ljubav kršćanska treba da je po primjeru Isusovu živa sinteza svake zakonite ljubavi, tako da drugi ništa ne gubi već dobiva radi ljubavi, kojom ga radi Boga ljubimo. Ergo vrhunarska treba da je naša ljubav u svim niansama. Drugojačija je ljubav svjetska (l' egoisme paien). Ta nije univerzalna, pošto se bazira na egoizmu. Poganin ne ljubi druge kao samoga sebe iz ljubavi prema Bogu već iz ljubavi prema sebi. Ljubav poganska ne prelazi uskoga egoističkoga kruga. Prividno čovječja, često je u realnosti bestijalna (pederastija, prostitucija). Ergo ljubav kršćanska i poganska kao skroz oprečne ne mogu se sjediniti.

Nastavlja, kako bi trebalo da se ljube katolički djaci i kako se de facto ljube. Kao socijalno biče treba da se djak udružuje. U dobi je, gdje su jače strasti. Ako vidi, da ih je više, koji se krepko bore za krepot i on će se ohrabriti i toj četi pridružiti. Proti koaliciji akatoličkoj treba postaviti koaliciju katoličku.

Zato ljubiti će katolički djak solidarnost kršćansku. Prema tomu ne će govoriti, ni snovati, ni činiti, što bi moglo moralnu čast drugova kompromitirati ili oslabiti. Zajedno sve